

Valtioneuvoston asetus

hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän toiminnan valmisteluun myönnettävästä rahoituksesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n ja sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansäätämistä koskevan lain (/) 15 §:n nojalla:

1 §

Sovellettamisala

Tässä asetuksessa säädetään sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansäätämistä koskevan lain (*voimaansäätämislaki*) 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen kustannuksiin vuosina 2021 ja 2022 maksettavan valtionavustuksen sekä väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän ja HUS-yhtymän valittujen toimielinten kustannuksiin maksettavan valtionavustuksen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä.

Sen lisäksi, mitä tässä asetuksessa säädetään, sovelletaan valtionavustuslakia.

2 §

Avustuksen saaja

Avustusta voidaan myöntää hyvinvointialueesta annetun lain (/) 5 §:ssä tarkoitetulle hyvinvointialueelle, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (/) 13 §:ssä tarkoitetulle HUS-yhtymälle sekä erikoissairaanhoidon lain (1062/1989) 7 §:ssä tarkoitetulle Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle (*HUS-sairaanhoitopiiri*).

3 §

Avustuksen käyttö

Avustus myönnetään valtion talousarvioon varatun määrärahan puitteissa valtionavustuslain 5 §:n 2 momentin mukaisena yleisavustuksena.

Hyvinvointialue saa käyttää avustusta:

1) voimaansäätämislain 8 §:n 5 momentissa tarkoitettujen väliaikaisen valmistelutoimielimen työskentelyedellytysten järjestämisestä sekä talousarvion valmistelusta aiheutuviin kustannuksiin;

2) voimaansäätämislain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin;

3) voimaansäätämislain 17 §:ssä tarkoitetusta hyvinvointialueen järjestäytymisestä ja hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin; sekä

4) väliaikaishallinnon toimielinten ja seurantaryhmän toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

HUS-sairaanhoitopiiri saa käyttää avustusta voimaansäätämislain 11 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta sekä väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän asettamisesta ja toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

HUS-yhtymä saa käyttää avustusta voimaanpanolain 5 luvussa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Kaikki 2 §:ssä tarkoitetut avustuksen saajat saavat käyttää avustusta voimaanpanolain 14 §:n sekä hyvinvointialueesta annetun lain (/) 34 §:n mukaisesta viestinnästä aiheutuviin kustannuksiin.

4 §

Avustuksen määrä hyvinvointialueelle

Avustusta koskevasta valtion talousarvion määrärahasta enintään yksi viidesosa jaetaan kullekin hyvinvointialueelle tasasuuruisena osana. Enintään kaksi viidesosaa määrärahasta jaetaan hyvinvointialueen asukasmäärän perusteella. Enintään kaksi viidesosaa määrärahasta jaetaan hyvinvointialueen alueella voimaanpanolain voimaantullessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviä järjestävien viranomaisten lukumäärän perusteella.

Hyvinvointialueen asukasmääränä pidetään hyvinvointialueen alueella sijaitsevien kuntien yhteenlaskettua asukasmäärää Tilastokeskuksen väestörakennetilaston 31.12.2020 tietojen mukaan. Hyvinvointialueen alueella sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä järjestävien viranomaisten lukumäärä lasketaan voimaanpanolain voimaantullessa olleen tilanteen mukaan.

5 §

Avustuksen määrä HUS-sairaanhoidopiirille ja HUS-yhtymälle

HUS-sairaanhoidopiirille avustusta myönnetään enintään 75 000 euroa vuonna 2021 ja enintään 75 000 euroa vuonna 2022.

HUS-yhtymälle avustusta myönnetään enintään 125 000 euroa vuonna 2022.

6 §

Avustuksen hakeminen ja myöntäminen

Avustus myönnetään ilman hakemusta. Avustus voidaan myöntää 2 §:ssä tarkoitetulle avustuksen saajalle ensimmäisen kerran sen jälkeen kun:

1) väliaikaisen valmistelutoimielimen asettamisesta on voimaanpanolain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ilmoitettu valtiovarainministeriölle tai valtioneuvosto on asettanut väliaikaisen valmistelutoimielimen voimaanpanolain 8 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla;

2) HUS-sairaanhoidopiirin hallitus on asettanut voimaanpanolain 9 §:ssä tarkoitetun HUS-valmisteluryhmän;

3) HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin on valinnut yhtymän yhtymähallituksen.

Avustuksesta päättää valtiovarainministeriö.

7 §

Avustuksen maksaminen

Avustus maksetaan vuosina 2021 ja 2022 avustuspäätöksen mukaisesti kumpanakin vuonna yhdessä tai useammassa erässä.

8 §

Selvitys avustuksen käytöstä

Hyvinvointialueen ja HUS-sairaanhoidopiirin velvollisuudesta antaa selvitys vuosille 2021 ja 2022 myönnetyn määrärahan käytöstä säädetään valtionavustuslain 11 §:ssä ja voimaantulain 15 §:ssä.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Helsingissä x.x.20xx

Kuntaministeri Sirpa Paatero

Nimike Etunimi Sukunimi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toiminnan valmistelun rahoitus vuosina 2021 ja 2022

Avustusten määräytymistekijät ja koelaskelmat
VM/KAO/14.4.2021

HV-alueiden rahoitus 2021 ja 2022

- **Rahoitus**
- vuonna 2021 yhteensä 14 973 000 euroa (*vahvistettu*)
- vuonna 2022 yhteensä 47 146 000 euroa (*esitetty*)

Jakoperusteet

- Laskennallinen osuus
 - Perusosa (euroa/alue)
 - Lisäosat:
 - Asukasperusteinen osa
 - Nykyiset järjestäjät/alue
- HUS-yhtymälle erillinen osuus avustuksesta
- Hyvinvointialueiden rahoituksen määräytymistä tarkasteltiin valmisteluvaiheessa myös vaihtoehtoisilla painotuksilla ja myös esimerkiksi niin, että osa avustuksesta olisi myönnetty harkinnanvaraisesti hyvinvointialuekohtaisen hankesuunnitelmaan pohjautuvan hakemuksen perusteella

Esimerkkilaskelmat, vuosi 2021

Malli 1. (Työryhmän esitys)

- 20% perusosaan (2,98 milj. euroa)
- 40% asukasperusteisesti (5,96 milj. euroa / 1,23 €/as.)
- 40% järjestämisvastuun mukaan (5,96 milj. euroa), ks. laskennallinen pisteytys
- HUS-yhtymä 75 000 euroa

Malli 2. (vaihtoehtoinen laskelma)

- 1/3 perusosaan (4,97 milj. euroa)
- 1/3 asukasperusteisesti (4,97 milj. euroa / 1,02 €/as.)
- 1/3 järjestämisvastuun mukaan (4,97 milj. euroa), ks. laskennallinen pisteytys)
- HUS 75 000 euroa

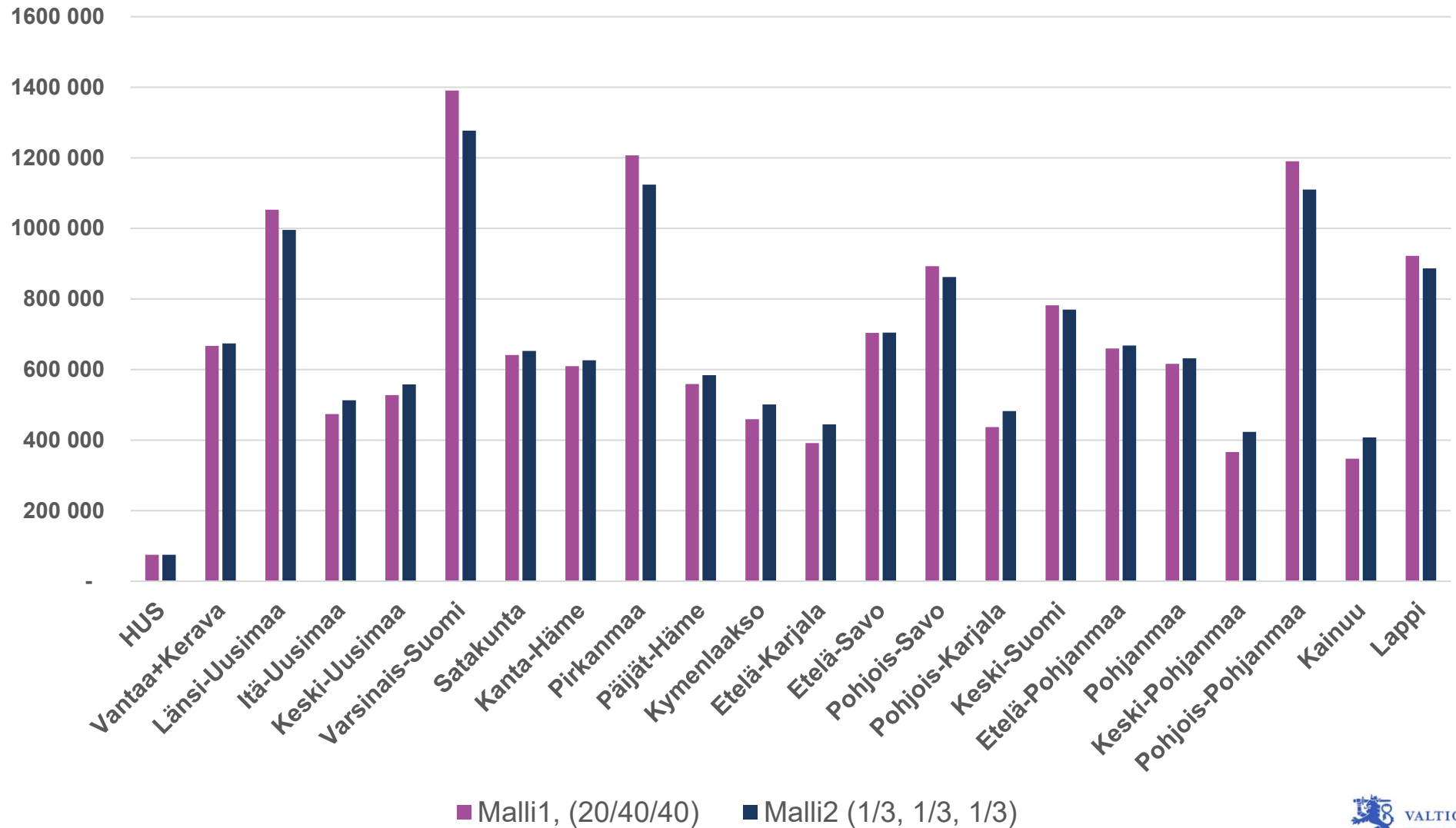
Rahoitus vuonna 2021

2021

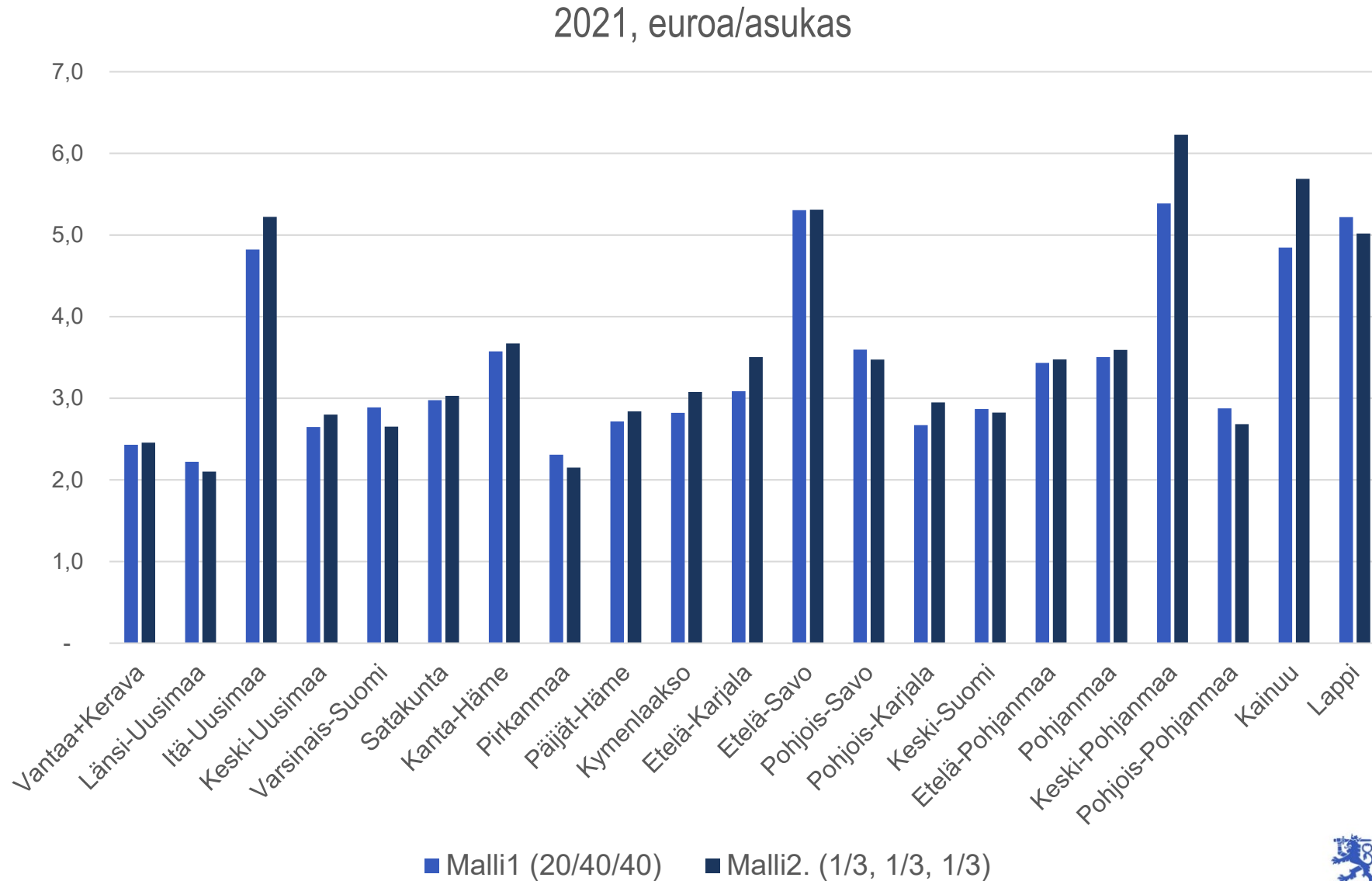
	Malli1	Malli2	Malli1	Malli2
	perusosa(20%), asukasperusteinen osa (40%) ja järjestämismallit. (40%)	perusosa(1/3), asukasperusteinen osa (1/3) ja järjestämismallit. (1/3)	perusosa(20%), asukasperusteinen osa (40%) ja järjestämismallit. (40%)	perusosa(1/3), asukasperusteinen osa (1/3) ja järjestämismallit. (1/3)
	euroa	euroa	euroa/asukas	euroa/asukas
Manner-Suomi (pl. HKI)	14 973 000	14 973 000	3,1	3,1
HUS	75 000	75 000	-	-
Vantaa+Kerava	666 880	673 972	2,4	2,5
Länsi-Uusimaa	1 052 942	995 690	2,2	2,1
Itä-Uusimaa	473 844	513 108	4,8	5,2
Keski-Uusimaa	527 736	558 018	2,6	2,8
Varsinais-Suomi	1 390 703	1 277 157	2,9	2,7
Satakunta	641 360	652 704	3,0	3,0
Kanta-Häme	609 690	626 313	3,6	3,7
Pirkanmaa	1 207 052	1 124 114	2,3	2,1
Päijät-Häme	559 117	584 169	2,7	2,8
Kymenlaakso	459 374	501 050	2,8	3,1
Etelä-Karjala	391 784	444 725	3,1	3,5
Etelä-Savo	703 890	704 813	5,3	5,3
Pohjois-Savo	892 901	862 322	3,6	3,5
Pohjois-Karjala	436 804	482 242	2,7	2,9
Keski-Suomi	782 074	769 966	2,9	2,8
Etelä-Pohjanmaa	659 676	667 968	3,4	3,5
Pohjanmaa	616 132	631 681	3,5	3,6
Keski-Pohjanmaa	366 247	423 444	5,4	6,2
Pohjois-Pohjanmaa	1 190 313	1 110 166	2,9	2,7
Kainuu	347 306	407 659	4,8	5,7
Lappi	922 174	886 716	5,2	5,0

Rahoitus vuonna 2021, euroa

Rahoitus vuonna 2021

Rahoitus vuonna 2021, euroa/asukas

Esimerkkilaskelmat, vuosi 2022

Malli 1 (työryhmän esitys)

- 20% perusosaan (9,4 milj. euroa)
- 40% asukasperusteisesti (18,8 milj. euroa / 3,88 €/as.)
- 40% järjestämisvastuun mukaan (18,8 milj. euroa), ks. laskennallinen pisteytys)
- HUS-yhtymä 150 000 euroa

Malli 2 (vaihtoehtoinen laskelma)

- 50% asukasperusteisesti (23,5 milj. euroa)
- 50% järjestämisvastuun mukaan (23,5 milj. euroa)
- HUS 150 000 euroa

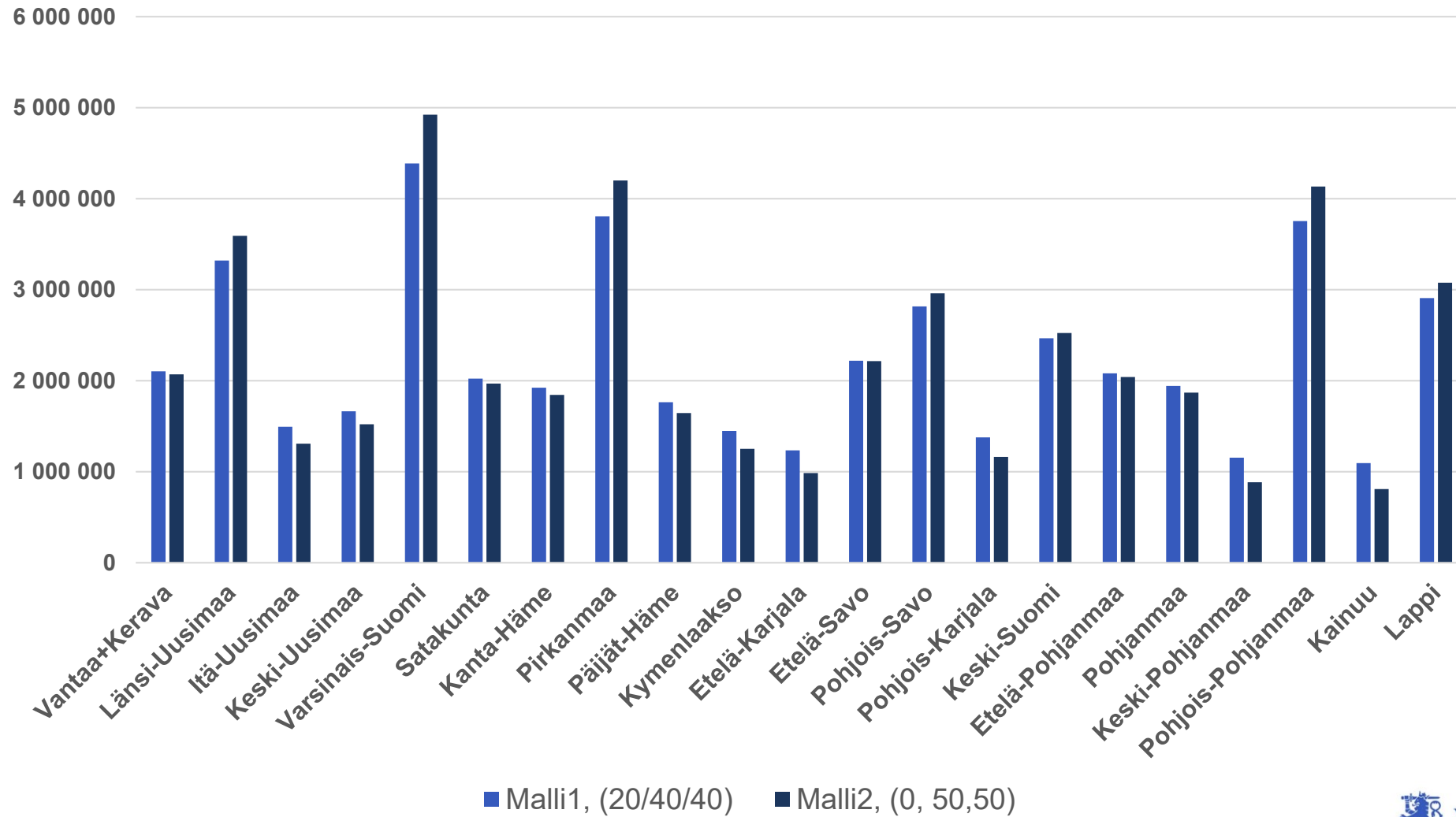
Rahoitus vuonna 2022

2022

	Malli1 perusosa(20%), asukasperusteinen osa (40%) ja järjestämismallit. (40%) euroa	Malli2 asukasperuste50%, järjestämismallit 50% euroa	Malli1 perusosa(20%), asukasperusteinen osa (40%) ja järjestämismallit. (40%) euroa/asukas	Malli2 asukasperuste50%, järjestämismallit 50% euroa/asukas
Manner-Suomi (pl. HKI)	47 146 000	47 146 000	9,7	9,7
HUS	150 000	150 000	-	-
Vantaa+Kerava	2 103 686	2 070 131	7,7	7,5
Länsi-Uusimaa	3 321 524	3 592 428	7,0	7,6
Itä-Uusimaa	1 494 750	1 308 962	15,2	13,3
Keski-Uusimaa	1 664 752	1 521 463	8,4	7,6
Varsinais-Suomi	4 386 997	4 924 270	9,1	10,2
Satakunta	2 023 180	1 969 499	9,4	9,1
Kanta-Häme	1 923 278	1 844 622	11,3	10,8
Pirkanmaa	3 807 665	4 200 105	7,3	8,0
Päijät-Häme	1 763 743	1 645 202	8,6	8,0
Kymenlaakso	1 449 105	1 251 905	8,9	7,7
Etelä-Karjala	1 235 890	985 386	9,7	7,8
Etelä-Savo	2 220 435	2 216 067	16,7	16,7
Pohjois-Savo	2 816 672	2 961 364	11,3	11,9
Pohjois-Karjala	1 377 907	1 162 908	8,4	7,1
Keski-Suomi	2 467 066	2 524 356	9,0	9,3
Etelä-Pohjanmaa	2 080 960	2 041 724	10,8	10,6
Pohjanmaa	1 943 598	1 870 022	11,1	10,6
Keski-Pohjanmaa	1 155 333	884 691	17,0	13,0
Pohjois-Pohjanmaa	3 754 864	4 134 104	9,1	10,0
Kainuu	1 095 582	810 001	15,3	11,3
Lappi	2 909 014	3 076 791	16,5	17,4

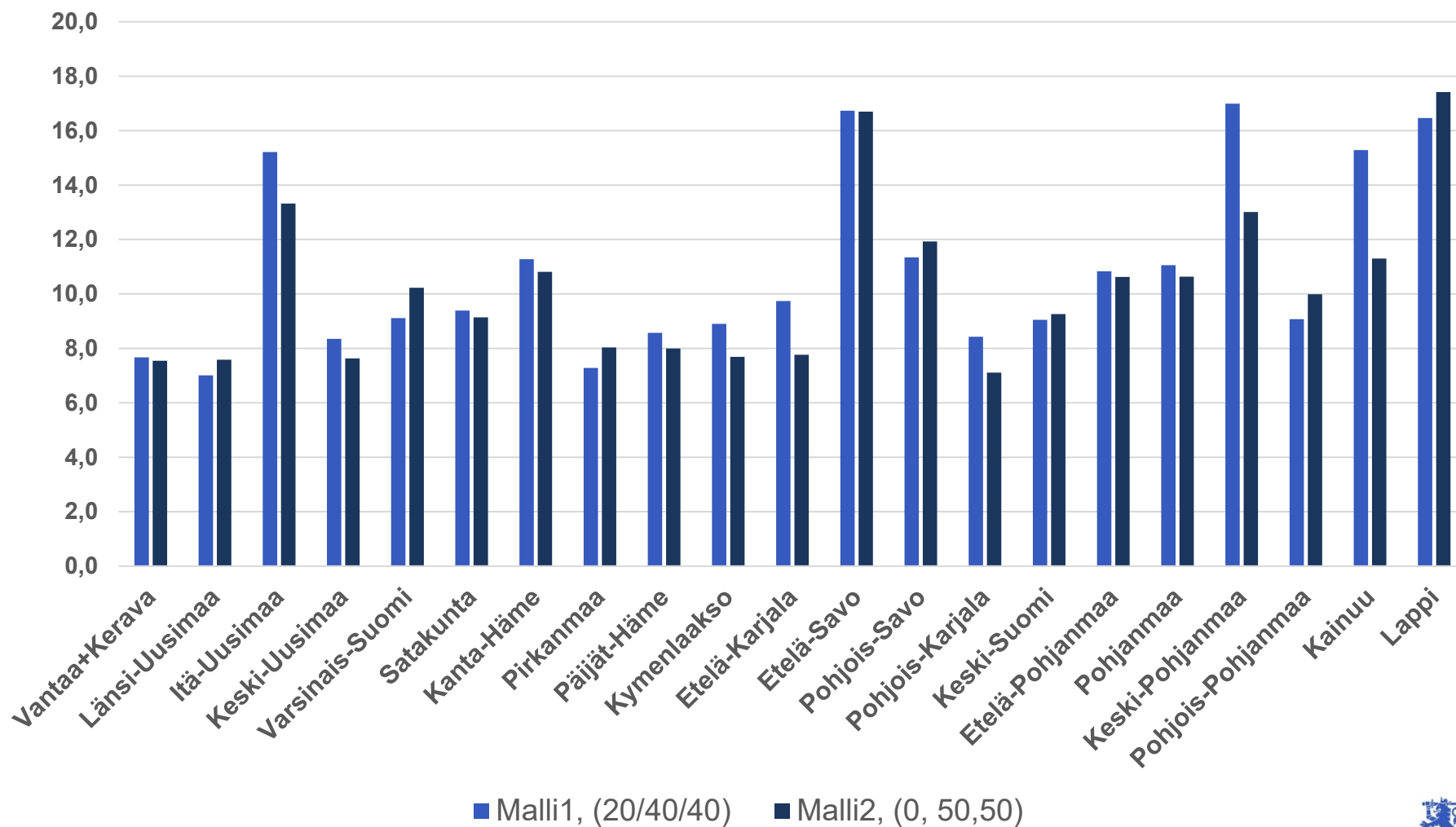
Vuosi 2022, euroa

Vuosi 2022, euroa

Vuosi 2022, euroa/asukas

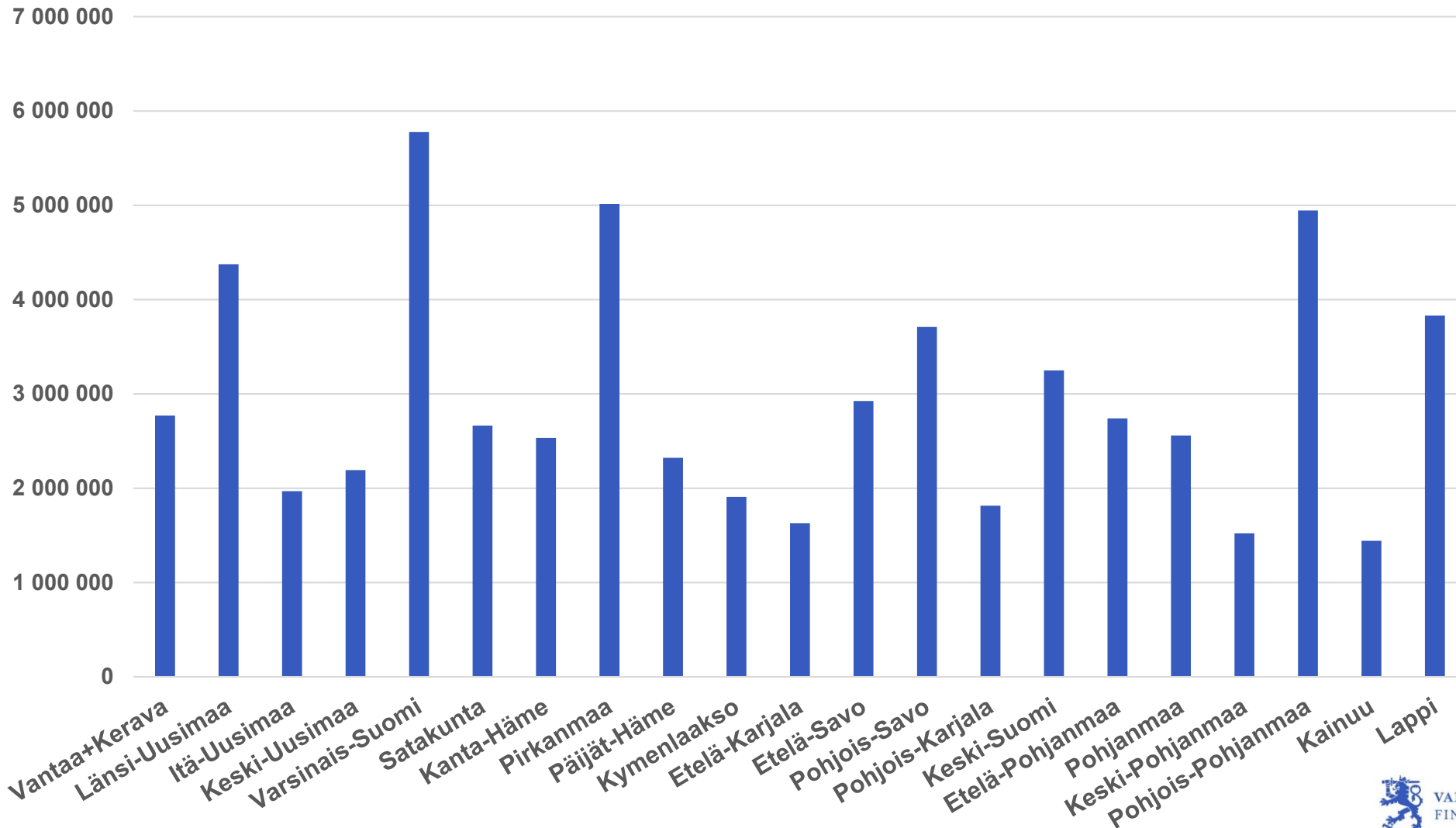
2022, euroa/asukas

Esityksen mukainen rahoitus yhteensä 2021 ja 2022

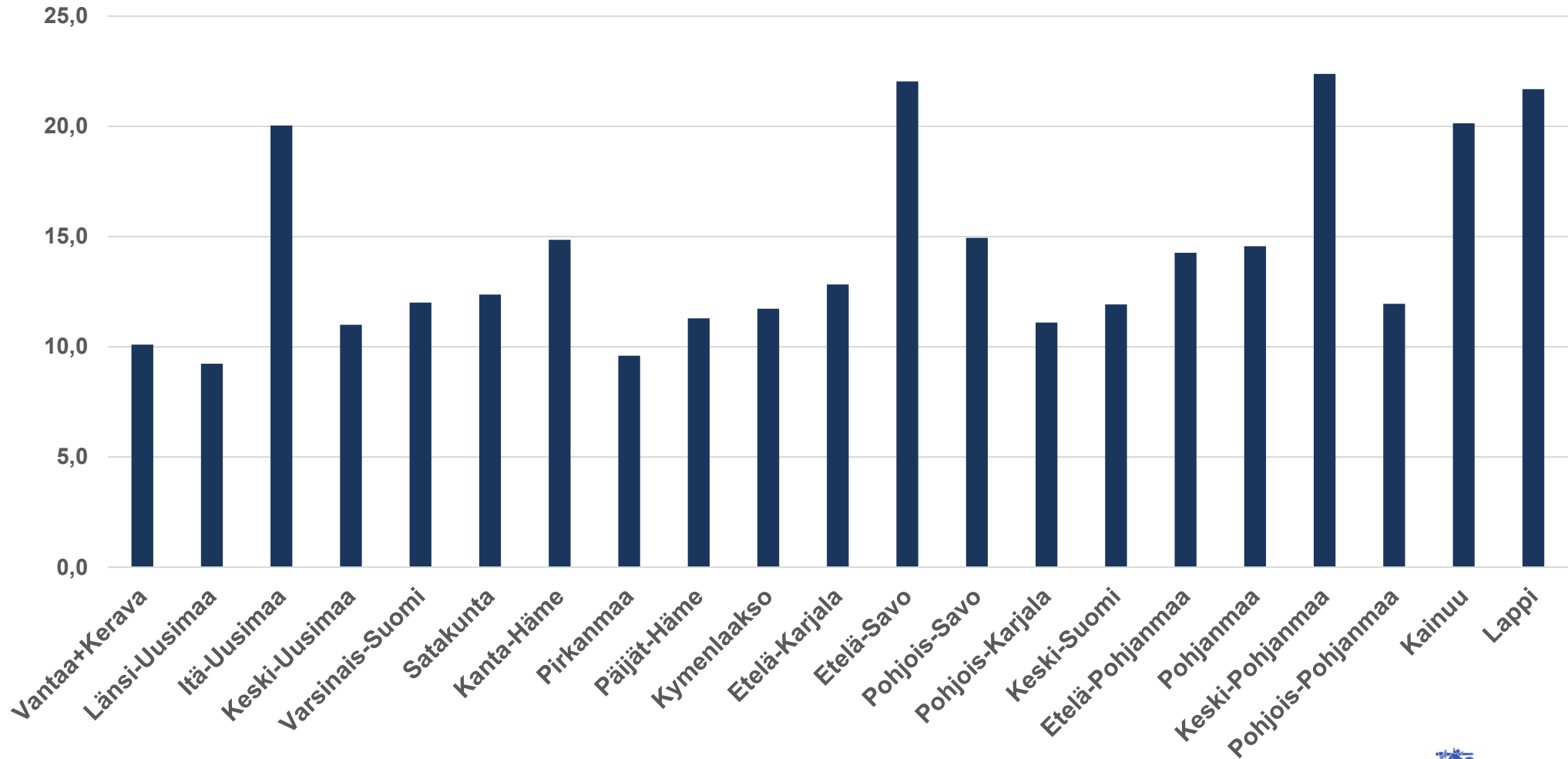
Rahoitus vuosina 2021 ja 2022 yhteensä, euroa

2021-2022 yhteensä

Rahoitus vuosina 2021 ja 2022 yhteensä, euroa/asukas

2021 ja 2022 yhteensä, euroa/asukas

Palvelujen järjestäjät 30.6.2021

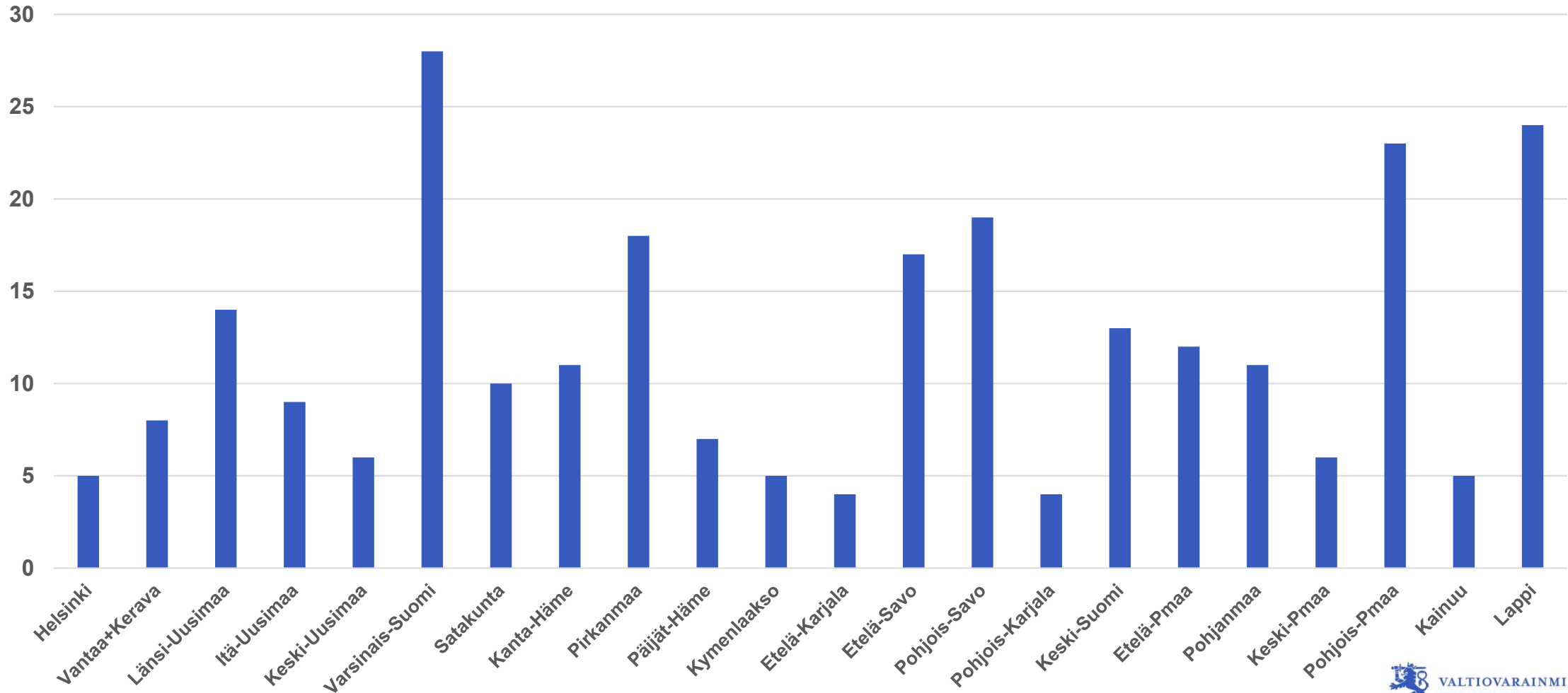
Järjestämisen nykytila, laskennallinen pisteytys

- Sairaanhoidopiirit: 1p/Hv-alue, Lappi ja Etelä-Savo 2p. Uudenmaan HV-alueet 1p/alue
- Muu sote:
 - Jos kunta järjestää koko soten 1p/kunta
 - Jos vastuukunta järjestää koko soten, 1p/vastuukunta
 - Jos kuntayhtymä järjestää koko soten, 1p/kuntayhtymä
 - Jos vastuukunta tai kuntayhtymä järjestää vain osan sotesta ja loput kunta itse, 1p. Kunta
- Erytyishuoltopiirit: koko hv-alue 1p., muutosalue 2p., Kårkulla 1p. lisää
- Pelastustoimi: Muutosalueet 2p (V-K, K-U, K-P, PO, PP), muut 1p.
- Yhteensä 259 järjestäjää

Soten ja pelan järjestäjät vuonna 2021

Yhteensä 259 järjestäjää

Järjestäjät alueittain

16.4.2021

Kunta- ja aluehallinto-osasto
neuvotteleva virkamies Noora Heinonen

Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toiminnan valmistelun rahoituksesta vuosina 2021 ja 2022

1. Johdanto

Eduskunta on XX.XX.2021 hyväksynyt hallituksen esityksen (241/2020 vp) hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (*nk. sote-uudistus*).

Hyvinvointialueesta annetun lain 2 §:ssä tarkoitetut hyvinvointialueet julkisoikeudellisina yhteisöinä on ehdotettu perustettavaksi 1 päivänä heinäkuuta 2021. Tämän ajankohdan ja vuoden 2022 alun välisenä aikana hyvinvointialueen päätösvaltaa käyttäisi aloitusvaiheessa lain 8 §:ssä tarkoitettu väliaikainen valmistelutoimielin ja 1 päivästä maaliskuuta 2022 lukien vaaleilla valittu aluevaltuusto.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetussa laissa (15 §, *jatkossa voimaantulolaki*) säädetään hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen sekä hyvinvointialueen ja toiminnan rahoittamisesta ennen vuotta 2023. Toiminnan rahoitus vuosina 2021 ja 2022 perustuu valtion varoista maksettavaan valtionavustukseen. Vuoden 2021 yleisavustus on tarkoitus maksaa hyvinvointialueille voimaantulolain tultua voimaan valtiovarainministeriön päätöksen perusteella. Lisäksi voimaantulolain 15 pykälän 3 momentin mukaisesti valtio vastaisi väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän sekä HUS-yhtymän toimielinten toiminnan rahoituksesta vuosina 2021 ja 2022.

Edellä mainitun voimaantulolain 5 pykälän 1 momentin mukaan valtion talousarvioon on vuosille 2021 ja 2022 otettu määräraha, jolla katettaisiin kullekin hyvinvointialueelle sen toiminnan ja hallinnon käynnistämisestä aiheutuvia kustannuksia. Määräraha on osoitettu valtion talousarvion momentille 28.89.30. Määräraha on luonteeltaan hyvinvointialueen toimintaan maksettavaa, valtionavustuslain (688/2001) 5 pykälässä tarkoitettua yleistä valtionavustusta, joka voidaan maksaa hyvinvointialueille ilman eri hakemusta. Hyvinvointialueelle maksettavaan yleisavustukseen ei myöskään sovelleta valtionavustuslain 6 §:ssä

tarkoitettua edellytystä avustuksen saajan omasta osallistumisesta toiminnan rahoitukseen. Vastaavasti momentin määräraha on tarkoitettu HUS-yhtymän valmistelurahoitukseen, jota maksetaan vuosina 2021 ja 2022 HUS-sairaanhoidopiirille sekä vuonna 2022 HUS-yhtymälle.

Vuoden 2021 valmisteluun tarkoitettu rahoitus hyväksyttiin valtion vuotta 2020 täydentävässä talousarviossa 21.12.2020. Määräraha on 14,973 milj. euroa. Määräraha on kolmevuotinen siirtomääräraha momentilla 28.89.30 (*Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus*). Määrärahaa saa käyttää (1) valtionavustusten maksamiseen hyvinvointialueiden käynnistämisen ja toiminnan kustannuksiin sekä väliaikaisten valmistelutoimielinten kustannuksiin, ja (2) valtionavustusten maksamiseen väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän ja HUS-yhtymän valittujen toimielinten kustannuksiin. Julkisen talouden suunnitelmaan on vuodelle 2022 esitetty vastaavasti yhteensä 47,146 milj. euron määrärahaa.

Valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) ja valtionapuviranomaisena toimii valtiovarainministeriö. Valtionavustusta koskevaa säädöspohjaa täsmennetään tällä asetuksella. Asetuksenantovaltuus perustuu valtionavustuslain 8 §:ään, jonka mukaan tarkempia säännöksiä valtionavustuslain soveltamisalaan kuuluvan valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien järjestämisvastuun siirron valmisteluun, erityisesti uudistuksesta johtuviin ICT-muutokustannuksiin, ohjataan myös muuta valtion talousarvion mukaista rahoitusta.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

Valtioneuvoston asetus sisältäisi säännökset voimaantulon 15 §:n ja valtion talousarvion mukaisen hyvinvointialueille ja HUS-yhtymän valmistelusta aiheutuvien kustannusten rahoittamiseksi osoitetun valtionavustuksen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä.

Avustus myönnettäisiin valtion talousarvioon varatun määrärahan puitteissa valtionavustuslain (688/2001) 5 §:n 2 momentin mukaisena yleisavustuksena 1 päivänä heinäkuuta 2021 lukien hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän valmistelusta aiheutuneiden kustannusten kompensoimiseksi. Vuoden 2023 alusta lukien valtion rahoitus osoitettaisiin hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaisesti.

Määrärahaa voitaisiin käyttää hyvinvointialueiden perustamiseen ja toimintaan sekä väliaikaisten valmistelutoimielinten kustannuksiin. Määräraha olisi luonteeltaan hyvinvointialueen toimintaan maksettavaa, valtionavustuslain (688/2001) 5 §:ssä tarkoitettua yleistä valtionavustusta. Yleisavustusta voitaisiin

maksaa hyvinvointialueille voimaanpanolain tultua voimaan valtiovarainministeriön päätöksen perusteella.

Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän valtionrahoitus maksettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 13 §:ssä tarkoitetulle HUS-yhtymälle sekä erikoissairaanhoidon lain (1062/1989) 7 §:ssä tarkoitetulle Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle.

Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin johtaisi hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käyttäisi sitä koskevaa päätösvaltaa sekä vastaisi tehtäviinsä liittyvästä puhevallan käyttämisestä aluevaltuuston toimikauden alkuun asti. Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän tehtävät eroaisivat hyvinvointialueen väliaikaisten valmistelu-ryhmien tehtävistä, koska ne liittyisivät HUS-yhtymän perustamisen ja toiminnan käynnistämisen edellyttämien päätösten valmisteluun.

Merkittävimmät kustannukset aiheutuvat väliaikaisiin valmistelutoimielimiin ja hyvinvointialueille sekä HUS-yhtymään palkattavasta henkilöstöstä, tiloista, toiminnasta sekä lakisääteisten tehtävien järjestämisestä. Lisäksi kustannuksia aiheutuisi hallinnon perustamisesta ja voimaanpanolain mukaisiin tehtäviin liittyvistä mahdollisista ostopalveluista. Määräraharahatarve perustuu osittain edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa tuotettuihin laskelmiin ja suunnitelmiin sekä kuntien ja kuntayhtymien vastaavien toimintojen kustannuksiin.

Valtionavustusta saisi hyvinvointialueella käyttää voimaanpanolain 8 §:n 5 momentissa tarkoitettujen väliaikaisen valmistelutoimielimen työskentelyedellytysten järjestämisestä sekä talousarvion valmistelusta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi rahoituksen käytön hyväksyttäviä kustannuksia olisivat voimaanpanolain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Näitä tehtäviä olisivat esimerkiksi selvittää hyvinvointialueelle siirtyvä henkilöstö ja valmistella aluevaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja –sopimuksiksi. Tehtävänä olisi osallistua hyvinvointialueille siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden sekä sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen. Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävänä olisi myös selvittää hyvinvointialueiden hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevia tieto- ja viestintätekniisiä järjestelmiä ja ratkaisuja. Tehtävänä olisi lisäksi valmistella hyvinvointialueen talouden ja hallinnon järjestämistä sekä päättää vuoden 2022 talousarviosta ja osallistua aluevaalien järjestämiseen. Väliaikainen valmistelutoimielimen työskentelyn käynnistymistä koskevat hallinnolliset kustannukset, kuten kokouskulut ja toimielimelle hallinnollista tukea antavan tahon turvaamien kokous- ja työtilojen korvaukset, olisivat myös valtionavustuksella korvattavia kustannuksia.

HUS-valmisteluryhmän tehtäviin kohdennettavaa avustusta saisi käyttää voimaanpanolain 11 §:n mukaisiin tehtäviin, jotka liittyisivät HUS-yhtymän perustamisen ja toiminnan käynnistämisen edellyttämien päätösten valmisteluun. Sen tehtävänä olisi valmistella ehdotus HUS-yhtymän perussopimukseksi ja yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen ensimmäinen kokous. Lisäksi sen tulee valmistella välttämättömät päätösesitykset ja muut HUS-yhtymän perustamista ja toiminnan käynnistämiseksi välttämättömiä esityksiä, joita tulisi käsitellä yhtymän ylimmän toimielimen kokouksessa, Uudenmaan aluevaltuustojen kokouksessa ja Helsingin kaupunginvaltuustossa.

Vuosina 2021 ja 2022 avustukset hyvinvointialueille määräytyisivät perusosaan, asukasmäärän ja nykyisten järjestämisvastuullisten määrään perustuvilla kriteereillä. Määrärahaa enintään yksi viidesosa jaettaisiin kullekin hyvinvointialueelle tasasuuruusena osana (*perusosa*). Määrärahaa enintään kaksi viidesosaa jaettaisiin hyvinvointialueiden alueiden kuntien asukasmäärien perusteella (*asukasmäärä*). Hyvinvointialueen asukasmäärä määräytyisi Tilastokeskuksen väestörakennetilaston 31.12.2020 tietojen mukaan. Määrärahaa jaettaisiin enintään kaksi viidesosaa hyvinvointialueen alueella voimaanpanolain voimaantullessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviä järjestävien viranomaisten lukumäärän perusteella (*järjestämisvastuullisten määrä*). Kuntakohtaisia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviä järjestävien viranomaisten lukumääriä koskevia tietoja määriteltäessä käytettäisiin voimaanpanolain voimaantuloajankohdan tietoja kunnista, kuntayhtymistä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueista ja alueen pelastustoimista.

Hyvinvointialueen väliaikaisen toimielimen asettamisesta vastaavan viranomaisen olisi toimitettava valtiovarainministeriölle selvitys väliaikaisen valmistelutoimielimen asettamisesta. Avustuksesta päättäisi valtiovarainministeriö, ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Vuonna 2021 myönnettävä avustus maksettaisiin kullekin hyvinvointialueelle ilman aiheetonta viivytystä, viimeistään vuoden 2021 loppuun mennessä. Avustus myönnettäisiin ja maksettaisiin kullekin hyvinvointialueelle valtiovarainministeriön erikseen ilmoittamalla tavalla ja ilmoittamana ajankohtana selvityksen vastaanottamisen jälkeen. Vuoden 2022 avustus maksettaisiin kaikille hyvinvointialueille 3.1.2022.

HUS-sairaanhoitopiirin olisi toimitettava valtiovarainministeriölle sen hallituksen tekemästä HUS-valmisteluryhmän asettamispäätöksestä selvitys, jonka jälkeen enintään 75 000 euron avustus HUS-valmisteluryhmän tehtäviin myönnettäisiin ja maksettaisiin valtiovarainministeriön erikseen ilmoittamalla tavalla ja ilmoittamana ajankohtana vuonna 2021. Vuonna 2022 HUS-sairaanhoitopiirille maksettaisiin enintään 75 000 euroa. Kun HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttämä toimielin olisi vuonna 2022 valinnut yhtymän yhtymähallituksen, asiaa koskevasta

päätöksestä tulisi antaa valtiovarainministeriölle selvitys vuoden 2022 enintään 125 000 euron avustuksen maksamista varten.

Voimaanpanolain 15 §:n 2 momentin mukaan väliaikaisen valmistelutoimielimen olisi annettava aluevaltuustolle selvitys vuosille 2021 ja 2022 myönnetyn määrärahan käytöstä. Selvityksen perusteella aluevaltuusto voisi arvioida, onko väliaikaisen valmistelutoimielimen toiminta ja talouden hoito tapahtunut tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Selvitystä voitaisiin hyödyntää myös hyvinvointialueen antaessa valtionavustuslain 11 §:ssä tarkoitettua selvitystä vuosille 2021 ja 2022 myönnetystä valtionavusta. Vuoden 2021 osalta hyvinvointialueen hallinnon ja talouden tarkastus tapahtuisi hyvinvointialueesta annettavan lain 14 luvun säännösten mukaisesti. HUS-sairaanhoidopiirin velvollisuudesta antaa selvitys vuosille 2021 ja 2022 myönnetyn määrärahan käytöstä säädetään valtionavustuslain 11 §:ssä.

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021 ja olla voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

3. Asetuksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä (nk. sote-uudistus) aiheutuisi muutuskustannuksia, joiden osa tässä valtioneuvoston asetuksessa esitetyn rahoituksen kustannukset olisivat. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toiminnan valmistelusta aiheutuvien muutuskustannusten määräksi on hallituksen esityksessä 241/2020 vp arvioitu yhteensä noin 62,119 milj. euroa, joihin valtio osoittaisi talousarviossa määrärahat vuosina 2021 ja 2022.

3.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Hyvinvointialueiden väliaikaiset valmistelutoimielimet, HUS-sairaanhoidopiiri ja HUS-yhtymä ilmoittavat valtionavustusten maksamiseksi tarpeelliset tiedot valtiovarainministeriölle. Niiden tulee noudattaa valtionavustuslaissa, asetuksessa ja valtionavustuspäätöksessä määritellyjä ehtoja ja velvoitteita.

Valtiovarainministeriölle valtionavustuksen myöntäminen on uusi, määräaikainen tehtävä.

4. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Hyvinvointialueiden rahoituksen määräytymistä tarkasteltiin valmisteluvaiheessa vaihtoehtoisilla malleilla siten, että rahoituksen määrä olisi perustunut vuonna 2021 yhtä suuriin yhden kolmasosan perusosuuteen, asukasmäärään ja

järjestämistä vastaavien määrään. Nämä määräytymisperusteet olisivat pienentäneet valittuun malliin nähden hyvinvointialueiden keskinäisten rahoitusosuuksien eroja. Mallin arvioitiin kuitenkin ohjaavan rahoitusta suhteellisesti enemmän muille kuin alueille, joissa nykyiset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuut ovat erityisen hajanaisesti toteutettuja.

Rahoituksen määräytymistä vuonna 2022 tarkasteltiin myös siten, että kunkin hyvinvointialueen rahoitus olisi perustunut ainoastaan sen alueen asukasmäärään ja järjestämistä vastaavien määrään. Vaihtoehto arvioitiin heikommaksi valittuun malliin nähden, sillä kaikkien hyvinvointialueiden on niiden alueen asukasmäärästä tai nykyisen palvelujen järjestämistä vastuista huolimatta tehtävä tietyt samat laissa määritellyt valmistelutoimet. Tähän tarpeeseen arvioitiin rahoituksen perusosuudella kaikille hyvinvointialueille kyettävän parhaiten vastaamaan.

Lisäksi tarkasteltiin vuoden 2022 rahoituksen määräytymistä siten, että hyvinvointialueiden kokonaisrahoituksesta neljä viidesosaa olisi myönnetty ilman hakemusmenettelyä valtiovarainministeriön päätöksen perusteella ja yksi viidesosa olisi myönnetty harkinnanvaraisesti hyvinvointialuekohtaisen hankesuunnitelmaan pohjautuvan hakemuksen perusteella. Harkinnanvaraisuutta ei pidetty voimaanpanolain tarkoittamana mahdollisuutena valtionavustuksen myöntämiselle. Avustuksen käyttötarkoitus ja muut avustuksen saamisen edellytykset ovat lailla määritellyjä, eivätkä sisällä valtionapuviranomaisen harkinnan mahdollistamista.

5. Asian valmistelu

Asetusluonnos on valmisteltu valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön yhteisenä virkatyönä.

Asetusluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros XX.4.–XX.5.2021.

Lausunnoissa esitettyjen huomioiden perusteella ...

Lausuntopalautteen perusteella ...

Esitys valtioneuvoston asetukseksi on käsitelty kuntalain (410/2015) 13 §:n mukaisesti kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa XX.XX.2021.

Statsrådets förordning

om finansiering som beviljas för beredningen av välfärdsområdenas och HUS-sammanslutningens verksamhet

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 8 § i statsunderstödslagen (688/2001) och 15 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (/) :

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning föreskrivs om beviljande, utbetalning och användning av det statsunderstöd enligt 15 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (*införandelagen*) som betalas åren 2021 och 2022 för kostnaderna för inledande av ett välfärdsområdes verksamhet och förvaltning och för kostnaderna för de organ som väljs i den temporära HUS-beredningsgruppen och i HUS-sammanslutningen.

Utöver vad som föreskrivs i denna förordning tillämpas bestämmelserna i statsunderstödslagen.

2 §

Understödstagare

Understöd kan beviljas ett välfärdsområde som avses i 5 § i lagen om välfärdsområden (/), HUS-sammanslutningen som avses i 13 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (/) samt Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt som avses i 7 § i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989).

3 §

Användning av understöd

Understödet beviljas inom ramen för det anslag som reserverats i statsbudgeten som allmänt understöd enligt 5 § 2 mom. i statsunderstödslagen.

Ett välfärdsområde får använda understödet

- 1) för kostnader som föranleds av ordnandet av det temporära beredningsorganets arbetsförutsättningar och beredningen av budgeten enligt 8 § 5 mom. i införandelagen,
- 2) för kostnader som föranleds av skötseln av det temporära beredningsorganets uppgifter enligt 10 § 2 mom. i införandelagen,
- 3) för kostnader som föranleds av konstitueringen av välfärdsområdet och organiserandet av välfärdsområdets verksamhet och förvaltning enligt 17 § i införandelagen, samt
- 4) för kostnader som föranleds av verksamheten vid den temporära förvaltningens organ och av övervakningsgruppens verksamhet.

Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt får använda understödet för kostnader som föränleds av skötseln av de uppgifter som avses i 11 § i införandelagen och av tillsättandet av den temporära HUS-beredningsgruppen samt dess verksamhet.

HUS-sammanslutningen får använda understödet för kostnader som föränleds av skötseln av de uppgifter som avses i 5 kap. i införandelagen.

Samtliga i 2 § avsedda understödstagare får använda understödet för kostnader som föränleds av information enligt 14 § i införandelagen och kommunikation enligt 34 § i lagen om välfärdsområden.

4 §

Beloppet av understödet till välfärdsområdena

Av det anslag i statsbudgeten som gäller understödet fördelas högst en femtedel i lika stora delar på varje välfärdsområde. Högst två femtedelar av anslaget fördelas på basis av välfärdsområdets invånarantal. Högst två femtedelar av anslaget fördelas på basis av antalet myndigheter inom välfärdsområdets område som organiserar uppgifter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet vid ikraftträdandet av införandelagen.

Som välfärdsområdets invånarantal betraktas det sammanlagda invånarantalet i kommunerna inom välfärdsområdets område enligt uppgifterna i Statistikcentralens befolkningsstatistik 31.12.2020. Antalet myndigheter som organiserar uppgifter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdets område beräknas enligt situationen vid tidpunkten för ikraftträdandet av införandelagen.

5 §

Beloppet av understödet till Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt och HUS-sammanslutningen

Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt beviljas understöd till ett belopp av högst 75 000 euro 2021 och högst 75 000 euro 2022.

HUS-sammanslutningen beviljas understöd till ett belopp av högst 125 000 euro 2022.

6 §

Ansökan om och beviljande av understöd

Understöd beviljas utan ansökan. Understöd kan beviljas en i 2 § avsedd understödstagare första gången efter det att

1) finansministeriet har underrättats om tillsättandet av ett temporärt beredningsorgan på det sätt som avses i 8 § 2 mom. i införandelagen eller statsrådet har tillsatt ett temporärt beredningsorgan på det sätt som avses i 8 § 3 mom. i den lagen,

2) styrelsen för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt har tillsatt den HUS-beredningsgrupp som avses i 9 § i införandelagen,

3) det organ som utövar den högsta beslutanderätten i HUS-sammanslutningen har valt en styrelse för sammanslutningen.

Finansministeriet beslutar om understödet.

7 §

Utbetalning av understöd

Understödet betalas åren 2021 och 2022 i en eller flera poster under vardera året i enlighet med understödsbeslutet.

8 §

Redogörelse för användningen av understödet

Bestämmelser om skyldigheten för ett välfärdsområde och för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt att lämna en redogörelse för användningen av det anslag som beviljats 2021 och 2022 finns i 11 § i statsunderstödslagen och i 15 § i införandelagen.

9 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2021 och gäller till och med den 31 december 2022.
Helsingfors den 20xx

Kommunminister Sirpa Paatero

Titel Förnamn Efternamn